

Samenvatting van het proefschrift

S.J. Lekkerkerker

"Improvement of diagnosis and treatment of pancreatic diseases"

Promotiedatum: 11 januari 2017

Universiteit: Universiteit van Amsterdam

Promotor:

Prof. Dr. P. Fockens

Copromotores:

Dr. J.E. van Hooft

Dr. M.G.H. Besselink

Dit proefschrift bevat de uitkomsten van studies die uitgevoerd zijn om meer inzicht te verkrijgen in de diagnostiek en behandeling van pancreatitis, pancreascysten en pancreascarcinoom.

Pancreatitis

In hoofdstuk 2 vergelijken wij een nieuwe, snellere test (feces elastase Quick™ test) voor het aantonen van exocriene pancreasinsufficiëntie met de huidige standaard test (feces elastase ELISA test) in 101 patiënten. Uit deze studie bleek dat de nieuwe test inferieur was ten opzichte van de standaard test: de uitkomst van de nieuwe test kwam vaak niet overeen met de standaard test (κ 0.27). Ook interpreteerden de drie beoordelaars de uitkomst van de nieuwe test niet hetzelfde in 21% van de gevallen.

Een van de mogelijke complicaties van exocriene pancreasinsufficiëntie is vitamine D deficiëntie. Middels een meta-analyse met 9 studies met 465 patiënten met chronische pancreatitis en 378 controles toonden wij in hoofdstuk 3 aan dat de prevalentie van vitamine D insufficiëntie en deficiëntie in patiënten met chronische hoog is: 83% en 65%, respectievelijk. Er was echter geen significant verschil met de controle groep.

Groove pancreatitis is een zeldzame vorm van pancreatitis, waarbij de infiltratie gelokaliseerd is in de pancreatoduodenale groeve tussen de pancreaskop en het duodenum. Omdat de huidige literatuur naar groove pancreatitis beperkt is, hebben wij de beschikbare data van patiënt karakteristieken, beeldvorming en uitkomsten na behandeling samengevoegd in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 rapporteren wij de uitkomsten van een retrospectieve studie naar alle patiënten die zich presenteerden met een mogelijke groove pancreatitis. Van de 38 patiënten hadden er 10 (26%) een maligniteit en 28 (74%) groove pancreatitis. Patiënten met groove pancreatitis hadden vaker cysten in de pancreatoduodenale groeve en minder vaak icterus, een abrupt kaliberandering van de common bile duct of verdachte cytologie. Conservatieve,

endoscopische en chirurgische therapie kunnen allen tot symptoomverbetering leiden in een groot deel van de patiënten.

Pancreascysten

In hoofdstuk 6 beschrijven we de patiënten die zich hebben gepresenteerd met een niet-verdachte cyste, waarvoor zij worden vervolgd middels beeldvorming. Bij 85% van de patiënten treden geen veranderingen op gedurende de surveillance (mediaan 29 maanden (IQR 13.5-50 maanden). Tijdens surveillance werden 11 patiënten (7.5%) geopereerd. Eén patiënt ontwikkelde pancreascarcinoom (0.7%), niet uitgaande van de cyste. In de andere patiënten werd maximaal borderline dysplasie gevonden.

Vervolgens hebben wij in hoofdstuk 7 gekeken naar de uitkomsten van alle 115 patiënten die geopereerd waren vanwege een pancreascyste. Hierbij vergeleken we retrospectief de uitkomsten van de drie huidige richtlijnen van de International Association of Pancreatology (IAP), de European Study Group on Cystic tumours of the Pancreas en de American Gastroenterological Association (AGA). Wanneer de AGA richtlijn aangehouden zou worden, worden minder patiënten ten onrechte geopereerd; 29% van de patiënten zou geen operatie ondergaan, ten opzichte van 11% en 9% bij de IAP en Europese richtlijn. Echter, 12% van de patiënten met hooggradige dysplasie of maligniteit zouden op basis van de AGA richtlijn gemist zijn, vergeleken met 0% bij de Europese en IAP richtlijn.

Pancreascarcinoom

In hoofdstuk 8 beschrijven we de uitkomsten van een prospectieve haalbaarheidsstudie naar het endoechografisch-geleid plaatsen van goudmarkers (fiducials) bij patiënten met een pancreascarcinoom die radiotherapie zullen ondergaan. In alle 23 patiënten konden succesvol ten minste twee fiducials worden geplaatst. In één patiënt (4.3%) trad een milde bloeding op tijdens de procedure. In 95.2% van de patiënten konden de fiducials gebruikt worden voor radiotherapie.